

Stanovisko Výboru regiónov – Zmena smerníc v súvislosti s výnimkami uplatňovanými pri námorníkoch

(2014/C 174/09)

Spravodajca	Paul Lindquist (SE/EELS), starosta Lidingö
Referenčný dokument	Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o námorníkoch, ktorou sa menia smernice 2008/94/ES, 2009/38/ES, 2002/14/ES, 98/59/ES a smernica 2001/23/ES COM(2013) 798 final

I. POLITICKÉ ODPORÚČANIA

VÝBOR REGIÓNOV

1. víta iniciatívu Komisie posúdiť jestvujúcu osobitnú úpravu, pokiaľ ide o uplatňovanie určitých pracovnoprávných smerníc na námorníkov, a vo všeobecnosti hodnotí návrh smernice pozitívne;

Východiská výboru

2. poukazuje na to, že dobre fungujúci námorný sektor s rovnako dobre fungujúcim trhom práce pre námorníkov má veľký význam najmä pre regióny ležiace blízko pobrežia a ich obyvateľov;

3. zdôrazňuje, že ochranné opatrenia súvisiace s článkom 151 Zmluvy o fungovaní EÚ by mali platiť pre všetky kategórie zamestnancov v členských štátoch pokiaľ možno rovnako a že pre celý námorný sektor v EÚ by mali platiť rovnaké pravidlá bez ohľadu na to, v ktorom členskom štáte podnik pôsobí;

4. domnieva sa, že členské štáty musia mať vzhľadom na osobitnú povahu danej činnosti možnosť uplatniť pri výnimkách z pravidiel na ochranu zamestnancov, ktoré vychádzajú z právneho aktu EÚ, presvedčivé a konkrétne dôvody;

5. zastáva názor, že zásada rovnakého zaobchádzania s pracovníkmi musí zaväziť najmä v prípade práv, ktoré sú zakotvené v Charte základných práv Európskej únie. Ako uvádza Komisia, medzi tieto práva patrí aj právo na informácie a konzultácie v rámci podniku a právo na spravodlivé a primerané pracovné podmienky;

6. pri posudzovaní skutočnosti, či je vylúčenie odôvodnené podľa platných predpisov, považuje za dôležitý aspekt to, v akom rozsahu členské štáty využívali rôzne možnosti a aký to malo vplyv – o. i. z hľadiska hospodárskej súťaže – na námorný sektor v tých členských štátoch, ktoré sa rozhodli vykonávať smernicu tak, že sa pravidlá uplatňovali aj na námorníkov;

7. konštatuje, že ani jeden členský štát zjavne nehlásil negatívne účinky, napr. čo sa týka zmeny vlajky a celkovej nákladovej situácie, keď sa na námorníkov uplatnili rovnaké pravidlá ako na zamestnancov na pevnine. Zároveň žiadny z členských štátov, ktoré nevyňali námorníkov z uplatňovania pravidiel týkajúcich sa informácií a konzultácií či iných ustanovení na ochranu zamestnancov uvedených v platných smerniciach, nepoukázal na konkurenčné nevýhody v porovnaní s členskými štátmi EÚ, ktoré využili jednu alebo viaceré výnimky;

8. poukazuje na to, že výnimky a odchýlky z pravidiel týkajúcich sa informácií a konzultácií, ako sú zakotvené v platných smerniciach, využili len niektoré členské štáty, a tým platili pre zamestnávateľov v námornom sektore odlišné pravidlá v závislosti od vlajkového štátu príslušnej lode;

9. zastáva názor, že zvláštne okolnosti, ktoré v porovnaní s činnosťami vykonávanými na pevnine platia v námornej doprave, sa ešte stále musia brať do úvahy, najmä pokiaľ ide o čisto praktické ťažkosti vyplývajúce z osobitných podmienok činností pri úplnom uplatňovaní nejakého povinného ustanovenia na ochranu zamestnancov, ako aj možných negatívnych vplyvov na hospodársku súťaž pre podniky EÚ v dôsledku tohto uplatňovania;

10. odkazuje na Dohovor Medzinárodnej organizácie práce o pracovných normách v námornej doprave z roku 2006, ktorý nadobudol platnosť 30. augusta 2013 a ktorý medzičasom ratifikovali už mnohé štáty. EÚ vykonala dohodu o Dohovore o pracovných normách v námornej doprave, ktorú uzavreli sociálni partneri v námornom sektore na úrovni EÚ, prostredníctvom smernice 2009/13/ES. Obsahom tejto smernice je stanovenie celosvetovo platnej minimálnej úrovne pracovných podmienok a podmienok zamestnávania na mori, ako aj vytvorenie predpokladov na všeobecne rovnaké východiskové podmienky v námornej doprave. Smernice, ktorých zmenu teraz Komisia navrhuje, však idú ešte ďalej a prinášajú ďalšie ustanovenia týkajúce sa ochrany zamestnancov, ktoré súvisia s dohovorom;

Všeobecné pripomienky

11. konštatuje, že využívanie možnosti vylúčiť z ochranných opatrení smernice 2008/94/ES rybárov podielnikov znamená, že táto kategória zamestnancov nemá nárok na mzdovú záruku ako iní zamestnanci v členskom štáte. Takéto nerovnaké zaobchádzanie na základe osobitných podmienok danej činnosti nepovažuje za oprávnené, a preto by sa malo odstrániť;

12. považuje právo pracovníkov na informácie a konzultácie za základné právo v zmysle Charty základných práv Európskej únie. Preto sa podľa výboru musia klásť vysoké nároky na to, ako sa zdôvodní možnosť vylúčiť určité kategórie zamestnancov z uplatňovania práv, ktoré iní zamestnanci požívajú v tejto oblasti na základe právnych predpisov EÚ;

13. súhlasí s názorom Komisie, že o. i. vzhľadom na vývoj v oblasti komunikačných technológií sa nedá vychádzať z toho, že existujú praktické prekážky, ktoré by odôvodňovali vyňatie námorníkov z uplatňovania rovnakých pravidiel týkajúcich sa informácií a konzultácií;

14. pripája sa k názoru Komisie, že možnosť výnimky resp. odchýlky vo vzťahu k právu na informácie a konzultácie v prípade námorníkov, ktorá je ustanovená v aktuálne platných smerniciach, sa musí odstrániť;

15. zastáva názor, že v otázke ochrany zamestnancov pri prevode podniku a hromadnom prepúšťaní platia osobitné podmienky, ktoré sú založené na špecifikách námornej dopravy. Obchod s plavidlami je často neoddeliteľnou súčasťou tejto činnosti, pričom na medzinárodnom trhu je bežnou praxou kupovať resp. predávať plavidlá bez posádky (bareboat);

16. berie na vedomie, že zamestnávateľia aj viaceré členské štáty upozornili na to, že povinné uplatňovanie ochranných ustanovení podľa smerníc 2001/23/ES a 98/59/ES by bolo spojené s vyššími nákladmi a konkurenčnými nevýhodami pre námornú dopravu v porovnaní s podnikmi z tretích krajín, najmä pokiaľ ide o obchod s plavidlami v rámci tejto činnosti. Poukázalo sa tiež na to, že uplatňovanie ochranných opatrení by z čisto praktických príčin prinieslo značné ťažkosti;

17. domnieva sa, že je potrebné brať vážne námietky, podľa ktorých podnikom EÚ hrozí, že budú konkurenčne znevýhodnené – hoci členské štáty, ktoré uplatňujú ochranné opatrenia smerníc aj na námorníkov, nehlásili žiadne zjavné negatívne vplyvy z hľadiska hospodárskej súťaže. Jednotlivé členské štáty môžu najlepšie posúdiť účinky povinného uplatňovania určitého predpisu s ohľadom na prax a tradície svojej námornej dopravy;

18. zastáva názor, že by sa malo naďalej ponechať na členské štáty, aby na základe regionálnych charakteristík rozhodli, či resp. v akom rozsahu sa majú na námorníkov uplatňovať ochranné opatrenia, ktoré platia spolu s právom na informácie a konzultácie pri prevode podniku či hromadnom prepúšťaní;

19. súhlasí s Komisiou, že možnosti výnimky zo smerníc 2001/23/ES a 98/59/ES by sa mali obmedziť na také situácie, keď prevod podniku spočíva len v tom, že sa predá plavidlo, alebo keď dôjde k hromadnému prepúšťaniu v dôsledku takéhoto predaja jedného či viacerých plavidiel. V súvislosti so smernicou o hromadnom prepúšťaní tiež podporuje názor Komisie, že výnimka by mala byť prípustná len vo vzťahu k dĺžke „lehoty na zväznenie“ (cooling-off period);

20. má pochybnosti o návrhu zmeniť a doplniť smernicu 98/59/ES, pokiaľ ide o odkaz na pojem „prevod“ v smernici 2001/23/ES. Nevidí dôvod, prečo by mala možnosť odchýlky od „lehoty na zväženie“ (cooling-off period) stanovená v smernici 98/59/ES závisieť od toho, či predaj plavidla predstavuje prevod v zmysle smernice 2001/23/ES. Takéto uplatňovanie by navyše mohlo viesť k značnej právnej neistote, pretože sa dá vopred len ťažko posúdiť, do akej miery ide o prevod podniku v zmysle smernice 2001/23/ES alebo nie;

21. poukazuje na relatívne dlhé prechodné obdobie stanovené v článku 8 návrhu. Vzhľadom na skutočnosť, že sa návrh vzťahuje na uplatňovanie pravidiel týkajúcich sa ochrany pracovníkov, ktoré sú zakotvené v Charte základných práv Európskej únie, malo by sa v rámci ďalšej práce na návrhu zväziť, či by sa prechodné obdobie nedalo skrátiť;

Subsidiarita a proporcionalita

22. konštatuje, že návrhom Komisie na zmenu uvedených smerníc sa majú zjednotiť niektoré pravidlá ochrany zamestnancov v EÚ, ktoré tieto smernice obsahujú, a vytvoriť podnikom v EÚ rovnaké východiskové podmienky na hospodársku súťaž. Zmena smerníc sa dá uskutočniť len na úrovni EÚ. Výbor zastáva názor, že navrhované zmeny sú v súlade so zásadou subsidiarity a zásadou proporcionality.

II. ODPORÚČANÉ ZMENY A DOPLNENIA

Pozmeňovací návrh 1

Odôvodnenie 5

Text navrhnutý Komisiou	Pozmeňovací návrh VR
V aktuálnom právnom stave dochádza v rovnakej kategórii pracovníkov k nerovnakému zaobchádzaniu zo strany jednotlivých členských štátov, a to podľa toho, či tieto členské štáty uplatňujú výnimky a odchýlky, ktoré im umožňujú súčasné právne predpisy, alebo nie. Značný počet členských štátov využil tieto vylúčenia len v obmedzenom rozsahu.	V aktuálnom právnom stave dochádza v rovnakej kategórii pracovníkov k nerovnakému zaobchádzaniu zo strany jednotlivých členských štátov, a to podľa toho, či tieto členské štáty uplatňujú výnimky a odchýlky, ktoré im umožňujú súčasné právne predpisy, alebo nie. Značný počet členských štátov využil tieto vylúčenia len v obmedzenom rozsahu. <u>Dohovor Medzinárodnej organizácie práce o pracovných normách v námornej doprave z roku 2006, ktorý nadobudol platnosť 30. augusta 2013, má na celom svete chrániť podmienky platné pre námorníkov a zaistiť rovnaké východiskové podmienky v námornom sektore. Sociálni partneri dosiahli dohodu o tomto dohovore, ktorá sa vykonala prostredníctvom smernice 2009/13/ES Rady.</u>

Zdôvodnenie

Pri prácach na smernici by sa malo zohľadniť úsilie, ktoré spoločne vyvinuli sociálni partneri a EÚ v snahe upriamiť pozornosť na ochranu námorníkov a zasadiť sa o celosvetovo rovnaké východiskové podmienky v námornom sektore.

Pozmeňovací návrh 2

Článok 4

Text navrhnutý Komisiou	Pozmeňovací návrh VR
Smernica 98/59/ES sa mení takto: 1. Článok 1 sa mení a dopĺňa takto: a) v odseku 1 sa dopĺňa toto písmeno c): „c) ‚prevod‘ znamená prevod v zmysle smernice 2001/23/ES“; b) z článku 1 odseku 2 sa vypúšťa písmeno c).	Smernica 98/59/ES sa mení takto: 1. Článok 1 sa mení takto: a) v odseku 1 sa dopĺňa toto písmeno c): e) ‚prevod‘ znamená prevod v zmysle smernice 2001/23/ES“; b) z článku 1 odseku 2 sa vypúšťa písmeno c).

Text navrhnutý Komisiou	Pozmeňovací návrh VR
<p>2. V článku 3 odseku 1 sa vkladá nový druhý pododsek: „Keď sa plánované hromadné prepúšťanie týka členov posádky námorného plavidla, zasiela sa oznámenie príslušnému orgánu štátu, pod ktorého vlajkou loď pláva.“</p> <p>3. Do článku 4 sa vkladá tento odsek 1a: „1a. Keď sa plánované hromadné prepúšťanie členov posádky plavidla vykonáva v súvislosti s prevodom námorného plavidla alebo na základe takéhoto prevodu, môžu členské štáty po porade so sociálnymi partnermi udeliť príslušnému verejnému orgánu právomoc čiastočne alebo úplne sa odchýliť od lehoty uvedenej v odseku 1, a to v týchto prípadoch:</p> <p>a) predmet prevodu pozostáva výhradne z jedného alebo viacerých námorných plavidiel;</p> <p>b) zamestnávateľ prevádzkuje len jedno námorné plavidlo.“</p>	<p>2. V článku 3 odseku 1 sa vkladá nový druhý pododsek: „Keď sa plánované hromadné prepúšťanie týka členov posádky námorného plavidla, zasiela sa oznámenie príslušnému orgánu štátu, pod ktorého vlajkou loď pláva.“</p> <p>3. Do článku 4 sa vkladá tento odsek 1a: „1a. Keď sa plánované hromadné prepúšťanie členov posádky plavidla vykonáva <u>výhradne na základe predaja</u> v <u>súvislosti s prevodom</u> námorného plavidla alebo <u>viacerých námorných plavidiel</u> alebo <u>v dôsledku</u> na základe takéhoto <u>predaja</u> prevodu, môžu členské štáty po porade so sociálnymi partnermi udeliť príslušnému verejnému orgánu právomoc čiastočne alebo úplne sa odchýliť od lehoty uvedenej v odseku 1, a to v týchto prípadoch:</p> <p>a) predmet prevodu pozostáva výhradne z jedného alebo viacerých námorných plavidiel;</p> <p>b) zamestnávateľ prevádzkuje len jedno námorné plavidlo.“</p>

Zdôvodnenie

Otázka, či je prevod podniku resp. jeho časti v zmysle smernice o prevodoch, predpokladá, že pri posudzovaní jednotlivých prípadov sa bude dať konštatovať, že si podnik po prevode zachoval svoju identitu. Podľa judikatúry Súdneho dvora musia byť v jednotlivých prípadoch splnené všetky podmienky, aby sa dalo konštatovať, že si podnik aj po prevode zachoval svoju identitu (pozri najmä rozhodnutie vo veci Spijker). Zďaleka nie je isté, že podmienky pri predaji plavidla vždy predstavujú prevod v zmysle smernice o prevodoch.

Dôvody, ktoré boli uvedené v súvislosti s odchýlením sa od „lehoty na zváženie“ (cooling-off period), ktorá sa v smernici stanovuje vo vzťahu k hromadnému prepúšťaniu, by mali platiť nezávisle od toho, či predaj jedného alebo viacerých plavidiel predstavuje prevod v zmysle smernice o prevodoch alebo nie. Pri formulácii, ktorú navrhuje Komisia, by mohlo byť v jednotlivých prípadoch ťažké vopred rozhodnúť o tom, či je výnimka prípustná alebo nie. Výnimka či odchýlka by preto mala byť skôr výslovne viazaná na to, že hromadné prepúšťanie je založené výhradne na predaji jedného príp. viacerých plavidiel. Odkaz na pojem „prevod“ v zmysle smernice o prevodoch by sa mal vypustiť.

Pozmeňovací návrh 3

Článok 5 ods. 3

Text navrhnutý Komisiou	Navrhovaná zmena
<p>Doplňa sa tento odsek 4:</p> <p>„4. Členské štáty môžu po porade so sociálnymi partnermi zabezpečiť, aby sa kapitola II tejto smernice neuplatňovala v týchto prípadoch:</p> <p>a) predmet prevodu pozostáva výhradne z jedného alebo viacerých námorných plavidiel;</p> <p>b) v rámci podniku alebo podnikateľskej činnosti, ktorej sa prevod týka, sa prevádzkuje len jedno námorné plavidlo.“</p>	<p>Doplňa sa tento odsek 4:</p> <p>„4. Členské štáty môžu po porade so sociálnymi partnermi zabezpečiť, aby sa kapitola II tejto smernice neuplatňovala v týchto prípadoch <u>prípade, že</u>:</p> <p>a) predmet prevodu pozostáva výhradne z jedného alebo viacerých námorných plavidiel;</p> <p>b) v rámci podniku alebo podnikateľskej činnosti, ktorej sa prevod týka, sa prevádzkuje len jedno námorné plavidlo.“</p>

Zdôvodnenie

Malo by sa rovnako zaobchádzať so všetkými podnikmi bez ohľadu na to, či prevádzkujú jedno alebo viacero plavidiel.

V Bruseli 3. apríla 2014

Predseda
Výboru regiónov
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO
